

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายวิชัย ชื่นชมพูนุท ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๕๐

เรื่องพิรุธที่ ๑๘/๒๕๕๐

วันที่ ๒๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนายพรเทพ ศิลาแรง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนายพรเทพ ศิลาแรง ผู้ถูกร้อง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ตามกฎหมายผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้องรวมสามครั้ง คือ ครั้งที่หนึ่งในวาระเข้าดำรงตำแหน่ง ครั้งที่สองในวาระพ้นจากตำแหน่ง ครั้งที่สามในวาระพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ร้องตรวจพบว่าผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ เพียง ๒ ครั้ง ในวาระเข้ารับตำแหน่งและวาระพ้นจากตำแหน่ง แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ ในวาระพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ทั้งนี้ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือที่สำนักงาน ป.ป.ช. แจ้งเตือนรวมจำนวน ๓ ฉบับแล้ว แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงและไม่ได้อื่นบัญชีฯ ในกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบในวาระพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณากรณีตามคำร้องนี้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่าโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ มาตรา ๓๕ ได้บัญญัติไว้ว่า บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ประกอบกับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๓๑ ข้อ ๓ กำหนดให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ยังคงใช้บังคับต่อไป ดังนั้นเมื่อมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการวินิจฉัยกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ และมีคำสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งได้ ขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ มาตรา ๓๕ และเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว บทเฉพาะกาลมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสาม และวรรคสี่ บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปและบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณากรณีตามคำร้องนี้ได้

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด

พิจารณาประเด็นที่หนึ่งแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ฉบับลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ และประกาศฯ ฉบับลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าวมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้องภายใน ๓๐ วัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แล้วแต่กรณี ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีมีรายได้รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๕๒,๕๔๕,๑๔๙.๕๖ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรการบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ เมื่อเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง แต่ไม่ยื่นบัญชี ฯ ในวาระพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีและผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ ดังกล่าวถึงผู้ร้องรวมสามฉบับ การที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือที่สำนักงาน ป.ป.ช. แจ้งเตือนเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ฯ ทุกฉบับ แต่ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปีตามกฎหมาย โดยอ้างเหตุผลว่าไม่สามารถรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับรายการทรัพย์สินของคู่สมรสได้ ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวไม่ใช่ข้อยกเว้นตามบทกฎหมายที่ผู้ถูกร้องไม่ต้องยื่นบัญชี ฯ ในวาระดังกล่าว ข้อเท็จจริงรับกันว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบในวาระพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีต่อผู้ร้องทั้ง ๆ ที่ได้รับแจ้งเตือนจากผู้ร้องรวมสามฉบับ จึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

สำหรับกรณีตามประเด็นที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่าเนื่องจากผู้ถูกร้องพ้นจากการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์กรการบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีด้วยเหตุครบวาระการดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แล้วจึงไม่อาจวินิจฉัยให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสำหรับวาระการดำรงตำแหน่งที่ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ได้อีก แต่เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องได้รับการเลือกตั้ง

ให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ อีกครั้ง ขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้องผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในวาระปัจจุบัน เพราะเหตุเป็นผู้ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริงเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ